Ціна прим. 25 сот.

Należytość pocztową opłacono ryczałtem.

Народня Справа

Український тижневий часопис.

Ч. 4. (17). Львів, дня 3. лютого 1929. Рік II

АДРЕСА: „Народня Справа“, Львів, вул. Боїмів 4. — — — — — — — Телефон 30—13.

Наші Луговики і Луговички.

На цім образку бачимо Луговиків і Луговичок Луга в селі Підберізцях п. Винники (біля Львова). Цей Луг замітний тим, що він заложений перший у Галичині. Село Підберізці одно з найсвідоміших наших сіл.

Ми виплатили 32 запомоги по 120 золотих

Кому ми признали 5 дальших запомог по 120 золотих?

28) Пазюк Іван, Чорнокінці Великі пов. Копичинці, заплатив передплату за 1928 рік, а 26. грудня вислав річну передплату (12 зол.) на 1929 р. Корова впала 17. січня.

29) Коцюба Барт, Тудорковичі пов. Сокаль, був передплатником у 1928 р., а 27. грудня вислав піврічну передплату (6 зол.) за 1929 р. Корова впала 11. січня.

30) Корпак Михайло, Денисів пов. Тернопіль, був передпл.в 1928 р., а 28. грудня вислав 5 зол. на дальшу передплату. Корова впала 19. січня.

31) Мельник Тарас, Верчани пов. Стрий, був передпл. в 1928 р., а потім вислав ще 4 зол. на частину 1929 року. Корова впала 17. січня.

32) Крупчак Михайло, Іване Пусте, пов Борщів, вислав 11. грудня 4 зол. на передплату, то є до 11. березня 1929. Корова впала 11. січня.

Всі ці передплатники були в день випадку принайменше місяць передплатниками„Народної Справи“, тому признаємо кождому з них по 120 золотих.

Запомоги вишлемо по упливі 14 днів. Хто з наших передплатників мавби які заміти проти виплати повищих запомог, нехай у власнім інтересі і в інтересі всіх передплатників донесе про це нашій Редакції до 14 днів від нинішного дня.

— —

Виясненння.

Нам доносять, що дехто замічує, начеби наш передплатник Василь Дендюк з Підсокола, Соколівка, пов. Золочів одержав незаслужено допомогу в сумі 120 зол. за упавшу корову. Заявляємо отсим, що Василь Дендюк зложив передплату ще 20 травня на руки нашого мужа довіря п. Видрівського так, що в дні 24 листопада, коли В. Дендюкови впала корова, був він уже, більше, як місяць передплатником і для того допомогу йому призначено і заплачено. Коли злобні язики підозрівають, що В. Дендюк обманив редакцію „Народньої Справи“, то роблять це без підстави, тим більше, що „Народня Справа“ не робила, не робить і не буде робити ніяких замітів з приводу виплати цеї допомоги і нікого не просила на місці справу контролювати. А коли непокликані люде це роблять, то Редакція за це не бере відвічальности і нічим не причиняється до виступів проти Вас. Дендюка.

— —

Подяка.

Отсим складаю Хвальній Редакції „Народньої Справи“ щиру подяку за прислану мені запомогу 120. зл. дня 5. I. Бажаю цій ґазеті щирого розвитку і взиваю всіх братів селян передплачувати її, бо це справді велика поміч для селянина в нещастю.

З поважанем Іван Бойчук
село Остра, повіт Бучач.

Нові сніговиці.

Цілу Европу навістила нова навала снігу. Не оминула вона і Східної Галичини та північно-західних українських земель, де впали такі сніги, що на многих лініях зовсім перестали ходити залізничі поїзди.

— —

Збіжжа несподівано подорожіло.

На всіх більших заграничних збіжевих ринках в останніх днях збіжжа досить замітно подорожіло. Американська пшениця подорожіла о 10 процент. Так само подорожіла кукурудза.

Причину цего подорожіння добачують в сильних морозах, що навістили північну Америку. Побоюються, що богато озимини вимерзне.

Невиключене також і те, що це може бути звичайна спекуляція торговців збіжжа, що р з знижують ціни і скуповують його, то знову підвищують ціни, роблять переполох і дорого продають його. Тоді теперішна звишка цін не потривалаби довго.

— —

Заговорили про український університет.

Буджетова комісія польс. сойму приняла до буджету міністерства освіти суму 110 тисяч золотих на перші видатки для будови українського університету у Львові. Посли з одинки голосували проти того внеску, а тому нетрудно відгадати, як до тої справи поставиться уряд.

———

ВІСТИ З УКРАЇНИ.

Арештовання.

Німецькі часописи доносять, що на Україні недавно арештували більшовицькі власти багато українців, навіть тих, що належать до комуністичної партії. Причиною арештовання було те, що в Харкові знайшли тайну друкарню а в ній відозви, що накликують, щоби Україна відділилася від Совітського Союзу і щоби стала незалежною державою.

Є вістки, що арештували в Києві навіть українського вченого (історика) Михайла Грушевського, що був в р. 1918 головою Укр. Цантральної Ради.

— —

Де є ратунок села?

Час від часу трапляються в краю по наших селах такі страшні події, що примушують кождого призадуматися над їх причинами. Ще в свіжій памяти маємо ті криваві випадки, які трапилися недавно в двох селах через селянський страйк. Чому так діється і доки не мож сподіватися ліпшого?

Кождий признає, шо якби одні селяни не були робили на перекір тим другим, що поставили до фірми чи до дідича свої домагання, то цілий страйк був би пройшов спокійно. Але так могло статися лише в тім випадку, якби всі селяне були зорґанізовані в якійсь добрій селянській орґанізації, яка заставила би їх, однодушно помагати собі у своїх змаганнях.

Таке саме діялося кількадесять літ тому по всіх фабриках. Незорґанізовані робітники ломили страйки своїх товаришів в кождій майже фабриці і по кождім страйку фабрикант обнижував платню. Бо і як цього було не робити? Робітників було більше, ніж їх фабрики потребували. Тому фабриканти купували їх працю і платили за неї так, як платять за збіжжа, коли його є забагато: купували її за безцін. Та в кінці робітники нарозумилися і зорґанізувалися. Нині їх по містах далеко більше, ніж їх було тому кількадесять років. І для всіх них ніколи не буде праці. Але тому, що вони зорґанізовані, фабрики мусять їм платити тільки, скільки робітники жадають. А тим, для яких нема праці, — держава платить підмоги, щоби могли вижити в час безробіття. До цього дійшли вони орґанізацією.

Від фабричних робітників мусять вчитися ті, що працюють на ріллі, все одно, чи на своїй, чи на чужій. Вони також тільки орґанізовано діб'ються того, що їх праця буде гідно оплачувана. І не лиш праця, але і всі продукти їх праці: збіжжа і инше. Тому не ждім нових кривавих випадків, але слідом міських робітників творім сильні селянські орґанізації. Хай та орґанізація заступає селян у всіх спірних справах між селами повіту а иншими суспільними верствами і в імени селян виборює для них як найбільші користи. Тажсама орґанізація займеться теж справами податків, асекурації, еміґрації, та иншими болючими повседневними питаннями села...

Скажемо виразно, що до такого зорґанізовання селян повинен взятися наш „Сільський Господар“, який через те стане у нас справді першою хліборобською установою. Він один має і право і обовязок, створити таку селянську орґанізацію, яка боронила би селян від визиску та яка навчилаби їх, разом і одностайно жадати за свою важку працю гідної платні.

З другогож боку повинно все наше селянство на такий поклик „Сільського Господаря“ горнутися в свою орґанізацію, бо чейже кождий уже нині розуміє, що одинцем ніхто нічого не здобуде, а в гурті і в солідарности може певно полекшити свою долю.

Що чувати в світі?

Той великий галас, що повстав у світі через той тайний німецький меморіял, про який ми писали, вже притих, бо правду сказати, не було в ньому нічого такого надзвичайного. Що

німці зростають в силу

і що стараються забезпечити себе на випадок війни, то не дивота, бо хто нині не робить те саме?

Дивно лише, що те тайне письмо було лише кілька разів переписане і німецький міністр війни, ґенерал Ґренер, роздав його лише кільком німецьким політикам, та одно з тих писем дісталося якось в анґлійські руки. Видно, що гроші то велика біда, вони все зроблять. Мабудь анґлійці перекупили якогось німецького урядника і він мусів те письмо викрасти. В цій справі ведеться тепер слідство і німці певно викриють, хто допустився зради.

В Німеччині є така новина, що там є тепер дуже багато прихильників не республики, а иншого уряду, дехто каже, що хотять мати назад цісаря. Є там велика військова орґанізація, „Штагльгельм“ (Сталевий шелом), яка пропаґує поворот цісарської влади.

Бувший німецький цісар

Вільгельм, що тепер перебуває в місті Дорн, у Голяндії, обходив недавно 70-ліття своїх уродин. В той день дістав він з Німеччини богато листів і телеґрам з заявами вірности, а до Дорн прибула окрема делеґація старих німецьких офіцирів, і побажала Вільгельмови доброго поводження. Розуміється, що всі противники німців кричать про це на всі голоси, бо бояться, що як би вернувся цісар, то Німеччина відновилаби свою передвоєнну політику.

Що німці добрі патріоти, пізнати потім, що

в краю Альзації,

яка колись належала до Німеччини, а від 1918 року належить до Франції, німці добре тримаються і не тратять надії, Недавно були там вибори і майже всі альзацькі німці голосували на тих послів, що є з автономістичних партій, то є тих, що хотять цілковитої самоуправи, незалежної від французів. Французьке населення в Альзації настрашилося, що Альзація може відпасти від Франції назад до Німеччини, аж французький уряд мусів успокоювати, що на це ніколи не позволить.

З тих народів, що тепер змагають до цілковитої незалежности, добре тримаються передусім

Хорвати,

що не даються застрашити ніякими переслідуваннями. Ми вже писали, що югославянський а радше сербський король — взяв у свої руки всю владу в державі. А коли побачив, що хорвати не дуже бояться чужого короля і хотять самостійности, він розвязав хорвацькі національні партії, сконфіскував їх майно, а багато діячів казав арештувати. Та заявляють перед світом, що ніхто ні нічо їх не зломить і не заверне з доброї дороги до свободи.

На цім примірі хорватів бачимо, що завжди один нарід старається старшувати над другим і то звичайно все такий, що має вбогу, неврожайну землю, хоче поневолити того, що має урожайні лани. Сербія — майже ціла гориста, а Хорватія — хліборобський край, от чому серби не хотять випустити Хорватії з рук. Подібно і Чехи тримають Словаччину і Закарпатську Україну щоби мали з кого тягнути соки.

Та найкращим прикладом на це є, як москалі споконвіку стараються тримати Україну в ярмі.

Бо Росія то самі облоги тай мохи, а Україна шпихлір Европи! Тай инші плодовиті землі на світі головно тому все бідували, що вони

Читання з історії України.

(Далі)

Про князя Ігоря і княжну Ольгу.

В попереднім числі ми писали про хороброго українського князя, Олега. Він умер коло 915 року, то є понад 1000 літ тому взад.

По смерти Олега засів на княжім престолі в Київі князь Ігор і став управляти великою і міцною вже тоді державою. Цей князь мав дуже мудру жінку, Ольгу, а літописець записує переказ про те, що ця Ольга походила з простого селянського роду. Раз був князь Ігор на ловах і десь коло міста Пскова треба йому було переплисти човном ріку. А в човні веслувала гарна сільська дівчина. Князь почав з нею говорити і дуже сподобав собі її, бо вона відповідала, як мудрець. Він узяв її з собою до Києва і оженився з нею. Та вчені історики припускають що то була дочка псковського князя, але напевно не знати. В кождім разі, як зараз довідаємося, Ольга була дуже мудра жінка і вміла дати собі в біді раду.

Ігор, подібно як перед ним Олег, вибирався часто в далекі походи, на Царгород, над Каспійське море і в инші чужі краї. Раз щастило йому, а раз ні, але здебільша привозив з воєн велику добичу. Та хоч як хоробро воював Ігор у битвах, то також не згинув від ворожої стріли. Смерть його була дуже сумна, бо згинув від спорідненого племени А було це так:

Знаємо, що Київ то була столиця українського племени полян, а київські князі прилучили до своєї держави й инші племена, які ми вичисляли. До тих племен що року посилав князь своїх боярів, збирати дань (податок) з людей. Люде давали приписані податки охотно, бо за це мали опіку і безпеку. Але коли траплялися надужиття, то боронилися, бо з роду були свободолюбні. І одного року трапилося, що до племени деревлян вибрався за податками сам князь Ігор з малим відділом війська і з кількома боярами. Бояри хотіли мабудь приподобатися князеви і стали збирати з людей данину, більшу, як належалося. Та цим зле прислужилися князеви. Бо люде подумали собі, що ці надужиття діються з волі князя, зібралися разом, окружили князя і військо і повбивали всіх. Сталося це в деревлянськім місті Іскоростень. Князя привязали до двох нагнутих стовбурів, а коли їх пустили то вони розірвали князя на двоє.

З часу князювання цего князя маємо також певну записку в історії. В році 944. уложив він з греками договір-умову, подібну, як уложив Олег 911. р. Під тою умовою є вже підписи не тільки князя київського Ігоря, але ще й з двацяти других князів, які себе називають там „світлими і великими“. З того видно, що тоді українська держава ділилася на богато малих удільних князівств, але всі ті князі слухали найстаршого київського, платили йому данину і йшли з ним разом на війну з ворогами, отже ніби були намісниками князя київського.

Ігор лишив маленького синка, Святослава. То за малолітного сина княжила по смерти мужа княгиня Ольга. Літописець оповідає, що вона дуже пімстилася на деревлянах за те, що вбили її мужа, а нагоду до помсти дали їй самі деревляни. Бо вбивши Ігоря, вони вислали до Ольги своїх послів з просьбою, щоби вона віддалася за їх князя Мала, що досі був залежний від Ігоря. Як Ольга довідалася, що посли вже висідають з човнів, вислала до них гонців з просьбою, щоби сиділи в човнах, а її слуги понесуть їх до палати, щоби вони не трудилися. Тимчасом казала викопати в саду палати глибоку яму. А коли наднесли послів у човнах, казала кинути їх в ту яму і живцем погребати. Чи це правда, не знати, і треба сумніватися, чи княгиня могла шось таке зробити.

Натомісць певне є, що вона управляла всіма українськими землями мудро і енерґічно і всіх тримала в послусі, а з деревлянами воювала і зовсім прилучила їх до київської держави.

Княгиня Ольга приняла християнську віру, а про це пише літописець таке:

Княгиня приїхала до Царгороду охреститися (бо греки були вже всі здавна християнами). Тодішний грецький цісар дуже залюбився в ній і хотів з нею женитися. Та він Ользі не подобався, але що не випадало цього сказати, то вона взялася на хитрощі і сказала:

— Добре, царю, поберемося, але я спершу охрещуся а ти будь мені хресним батьком.

А коли по хрещенню цісар пригадав їй обіцянку, вона сказала:

— Алеж звичай не позваляє, щоби хресний батько женився з хресною дочкою!

Та це оповідання також не може бути правдиве, бо Ольга охрестилася вже старою бабцею, а цісар грецький був тоді жонатий, — і хрестилася вона в Київі, вернувши з Царгороду, де була в гостях у цісаря. Але що такі оповідання про княгиню видумали, це значить, що вона справді мусіла бути мудра і хитра. Тай видно це з того, що Ольга зуміла вдержати в руках величезну державу і зміцнила і впорядкувала її так, що коли потім передала престіл свойому синови Святославови, то він не мав уже чим журитися в краю, але відразу, як доріс, став вирушати в далекі походи.

Княгиня Ольга вмерла дуже старенькою і поховали її в Київі.

Про князя Святослава розкажемо другим разом.

дуже багаті і тому на них все лакомилися голодні сусіди.

Усі інтересуються тепер тим, чи буде вже все мир, чи не буде і тому ждуть, чи всі держави ухвалять той мирний пакт Кельоґа, чи ні. В справі того мирового протоколу будуть десь небаром переговори між совітськими (більшовицькими) републиками і Польщею.

Тепер всіх зацікавило те, що

Литва вже приняла той пакт

Кельоґа і вислала про це повідомлення до всіх держав, лише до Польщі ні, бо між Польщею й Литвою нема ще дипльоматично сусідського співжиття. Литва пише, що кожда держава може сама підписати той пакт, і дивується, що Польща хоче це зробити лише рівночасно з Румунією і надбалтійськими державами, начеби вважала себе за їх опікунку. Далі піше литовський уряд, що з Польщею не може жити в добрих взаєминах, бо польський ґенерал Желіґовскі відібрав від Литви Вільно.

Тепер приходять цікаві вісти про життя

в Росії

і взагалі у Союзі Совітських Републик. Пишуть, що комуністи самі між собою поріжнилися і в комуністичній партії, яка вже 11 літ має владу в Росії на Україні і в инших совітських републиках, тепер є не лише роздвоєння, але розтроєння. Одні хотять цілковитої комуни, другі хотять, щоби з комуни не лишилося майже нічого, а теперішний уряд веде посередну політику — та карає одних і других. Троцького і других таких „найлівіших“ вже давно вислав був Сталін, що тепер панує, на Сибір, а тепер висилає і тих „правих“, приміром знаного большевицького діяча Бухаріна.

Є вістки, що цими днями в Москві

мав статися переворот,

а саме, що власть мали перебрати ті прихильники Троцького, то є найлівіші комуністи, але чрезвичайка завчасу довідалася про це через провокатора і майже всіх тих виарештувала. Рівночасно доносять, що Троцький мабуть утік кудись з місця свого заслання. З того видно, що ні ладу ні спокою там нема і гаразд не скоро буде. Не дивно, що недавно совітська влада оголосила, що заводить

картки на хліб

і без карток не сміють склепи продавати хліба.

Згадаймо тепер про ті краї, де кипить війна.

В Афґаністані

війна не вгаває. Як тільки повстанці заняли столицю Кабуль, то король Аманула відкликав свою абдикацію (відречення від престола) і зібрав знову військо та машерує на столицю, обіцюючи, що позволить афганцям носити бороди!

В Персії

вже спокій, бо шах перський відкликав свої розпорядки і позволив персам далі носити на головах турбани (завої з полотна). І вже всі перси поскидали капелюхи та вдівають свою народну ношу.

І в деяких инших краях Азії і Африки є повстання місцевого населення проти чужих наїздників.

В північній Африці,

обсадженій італійськими військами, ніколи не втихають боротьби місцевої людности з наїздниками. Італійська влада і право сягають так далеко, доки з твердинь і фортів сягають стрільна їх крісів і гармат. Недавно прийшло було до більшої битви між обома сторонами. На побоєвищу осталося 208 трупів повстанців та 10 трупів і 28 ранених по італійській стороні.

Що робив за останній тиждень

польський сойм?

Сойм приняв внесок комісії про

зміну конституції.

Будуть радити над тими законами, які схотять змінити посли або уряд. До зголошення внеску на зміну якогось закону треба заяви, підписаної 111-ма послами.

Йшли обради над ухвалою буджету, цим разом знову не ухвалили міністрови внутрішних справ Складковскому 6 міліонів на його видатки і счеркнули ці гроші з буджету.

В конституційній комісії радять над тим, чи у всіх урядових актах має бути назва

„руський“ чи „український“,

бо наші посли зажадали, щоби нас всюди називали українцями, а не русинами. Та без огляду на те, як там ухвалять, ми будемо себе називати українцями і будемо знати, хто ми є. А про це, як нас назвати, буде мабуть в соймі велика дебата бо деякі польські партії „не хотять“ нам признати цего імени і тепер деякі польські ґазети хотять доказати, що немэ українців, та вони тим самі себе осмішують, а нам це не шкодить.

Пригадуємо

коротенько умови передплати „Народньої Справи“ і одержання запомоги:

1. Передплата на „Народню Справу“ виносить 1 зол. місячно.
2. Запомогу 120 золотих одержує той передплатник, котрому згинула штука рогатої худобини, принайменша 2 річна, — але тоді, коли він в день випадку був уже один місяць передплатником і коли вона була в нього найменше 14 днів.
3. Передплатником числиться кождий від того дня, коли вислав передплату.
4. Хто перерве передплату, той мусить зачинати з початку. Тому треба завжди висилати нову, заки скінчиться попередна. Найліпше посилати відразу на 3 місяці (3 з.) а ще краще на пів року (6 зол.).

Увага! Майже всім передплатникам, які вислали цілорічну передплату, повисилали ми вже, як нагороду, книжкові календарі, а кому ми ізза навалу праці не вспіли вислати, тому перешлемо найдалі за кілька днів.

Також багатьом з тих, що прислали піврічну передплату, ми ще не вислали книжки, але вишлемо її рівнож в найкоротшому часі. При тім завважуємо, що тих книжок, які ми досі висилали, як нагороду за піврічну передплату, вже нам не стало, але замісць них тепер будемо висилати инші цікаві книжки.

Просимо Шановних Передплатників бути трохи терпеливими і не писати листів в цій справі, бо шкода видатків. Ми нікого не забудемо і кождому, хто прислав річну або піврічну передплату, вишлемо напевно належну йому книжку.

Вкінці пригадуємо, що надгороди вишлемо лише тим, хто вислав передплату **найдалі 31. січня**, як то було написано в останнім числі ґазети. Та хто спізнився з висилкою передплати, нехай вишле її чимскорше тепер, принайменше на чверть року (3 зол.), бо всіх, хто пильно передплачує „Народню Справу“, ждуть крім знаних користей з передплачування, ще й инші гарні несподіванки.

— —

Перший лет на літаку.

Було це 25 років тому в зад. Двох братів американців, що мали мізерний варстат, де направляли ровери, по довгих пробах зладили щось подібного до нинішного літака. 17. листопада 1903 року піднялися на нім у воздух.

Чотири роки пізніще вони вже літали 25 миль нараз.

Від того часу до нині їх винахід удосконалено так, що люди летять без перерви дві доби зі швидкістю 350 до 500 кільометрів на годину, — а недавно один летун тримався 6 діб на літаку в повітрю!

Та нині за перших винахідчиків, убогих механіків, майже забули. Другі, щасливіщі збирають гроші і славу з їх винаходу. Чи є правда в світі?

—o—

Морська вода буде холодити спеку.

Наша земля — це величезна куля, крутиться якби веретено. На обидвох кінцях, там де вона крутиться, панує вічна зима. Це є так звані бігуни, один північний а другий полудневий. По самій середині земської кулі панує висока спека, яка не менше дошкулює тамошньому населенню, як студінь близько бігунів.

Тепер думають ту спеку злагіднити, принайменше в краях близько моря. В тій цілі з глибин океанів будуть величезними моторовими помпами добувати студену майже ледову воду на поверхню та з неї будуть робити великанські маси леду, якою будуть вживати до холодження мешкань, городів, пивниць і т. д.

Чи їхати до Канади?

Канада для еміґрантів-хліборобів ще найліпша, бо клімат здоровий, країна досить добре загосподарована і господарське життя з року на рік все ліпше розвивається. Одна тільки невигода, що до найліпших околиць не пускають українців, лише анґлійців і німців. Українців та инших славян висилають в західню Канаду, мало заселену.

Можна їхати або на самі лише роботи, або переселюватися раз на все на фарму. Хто рішається на фарму, той повинен везти зі собою 100 до 500 долярів готівки. За ті гроші йому приділять фарму зі 160 акрів (120 морґів) землі. Дальше від стацій і заселених околиць треба дати 100 долярів задатку, блище стацій треба заплатити більше: 250 або 500 долярів. Відповідно до цього треба буде платити річні сплати. В ліпших положенях акр землі коштує 25 долярів (акр = $^2/_3$ морга), в гірших 20, 15 або й 10 долярів.

Перші чотири роки, крім задатку 100 до 500 долярів за цілу фарму, не платиться нічого. Лише податок, 20 до 40 долярів річно треба платити. По чотирох роках зачинається платити щорічні рати через 30 років.

Чи можна ці рати сплатити? спитаєте. Так, бо літом фармер працює на ріллі, а на зиму йде на лісові роботи, де можна заробити гроші не лише на сплату фарми але і на закупно худобини та машин.

Само собою розуміється, що не всюди в Канаді однаково живеться еміґрантам. Бо Канада, величезна країна — 12 разів більша як Польща, а населення має тільки як нас, Українців, в межах Польщі. Є околиці дуже урожайні і дуже богаті, а є також такі що не надаються під господарку: гори і далека студена північ.

Та на загал з усіх заморських країн нині Канада для нас ще найліпша.

В справах паспортів і шифкарт та инших справах радимо звертатися до „Українського Товариства Опіки над еміґрантами“ у Львові вул. Городецька 95.

Поміняли небіщиків.

Таке зайшло в столиці Сербії, в Білгороді. В мійській лічниці померло рівночасно двох мущин: грубий пекар і робітник. Через недогляд лічниця переслала трупа пекаря родині робітника, а робітника відіслала до пекарів. На другий день син робітника пізнав, що то не його батько, та зажадав звороту тіла батька. Але пекар, яким менше ходило о небіщика та не дуже йому придивлялися і цілу ніч бавилися та трохи підхмелилися в домі небіщика, не хотіли видати свого покійного друга і викинули сина робітника з хати.

Аж підчас похоронного походу слуги лічниці спинили караван і пекарів і виміняли трупів.

Тим разом пекарі не противилися, бо трохи протверезили та побачили, що вони оплакували і запивали смерть не свойого грубого товариша але якогось худого робітника.

Відміняли обидвох небіщиків і спокійно вже їх поховали.

— —

Як шанувати здоровля?

Чим світити в хаті?

Через кватирки (шибки) вдирається в хату свіже повітря, що живить нашу кров. А вікнами проходить в хату соняшне проміння, без якого не може бути ніякого життя. Всі рослини прагнуть сонця, тварини гріються і пестяться в ньому і тільки для шкідливих бактерій, що приводять людий до ріжних хоріб, є сонце лютим ворогом. Жадна бактерія не витерпить більше 2—3 хвилин блискучого соняшного проміння і загине від нього, бо їй приємно жити лише в вогкости й темряві. На превеликий жаль люди не розуміють цього добра і від соняшного проміння закриваються.

Наша селянська хата має здебільшого маленькі вікна, мовляв тому, щоб вона не находоджувалась. Тому буває в селянській хаті в зимі дуже тепло, але в літі вона за слабо освітлюється сонцем, а тому по її темних кутках, припічках та під лавами перебуває безліч всіляких шкідливих бактерій. А ще більше губить хата соняшного світла, коли хазяйка-газдиня позавішує вікна всілякими завісочками, папером, а то й ряднами.

Не ховайтесь від сонця, не затулюйтесь від нього, дайте йому освітлити кождий куточок вашої хати і тоді менше буде між вами ріжних заразливих хоріб! Тих маленьких вікон, у ваших хатах вже нічим не направите, але як будуете нову хату, памятайте, що ваше здоровля залежить більше від соняшного світла крізь великі вікна, аніж від великого тепла в хаті з маленьким вікном.

В ночі освітлюються хати штучним світлом, як-от: каганцями, свічками та лямпами. Від них світла буває значно менше, ніж від сонця, найменше від каганців, трохи більше від лямп. А через те тому, хто читає, шиє, вяже чи пряде, потрібне найкраще освітлення. В селянському життю покищо найкращим освітленням є лямпа, а дуже шкодять каганці, що від них дуже часто псують жінки свої очі, прядучи вечорами і досвіта. Але для того, щоб лямпа добре горіла, треба як найчастіще чистити пальник, бо від того, що він засмічується, дає лямпа менше світла та більше чадить.

Крім того всі ті каганці, свічки та лямпи виділяють при горінню всякі ґази, які псують повітря. Тому найкращим освітленням є електрика.

Електрика і добре світить і не шкодить здоровлю. Але до електрики нашим селам ще далеко. В інших краях, приміром в Швеції або в Данії майже в кождій сільській хаті світять електрикою. У нас це можливе лише в тих селах, де є якась фабрика або великий млин, але й там певно ще в ні одній селянській хаті нема електрики. Може колись ще до того доживемо, а покищо в кождій хаті повинна бути добра нафтова лямпа.

Другим разом напишемо, як треба прятати хату.

Як ратувати замерзлих.

Відморожуються найчастійше ті місця тіла, які виставлені найбільше на мороз, а саме уха, ніс, пальці, руки або й пальці ноги, які мало порушуються, приміром в тісних чоботях.

Можемо відріжнити три степені замороження.

При першому ступні, в наслідок зимна, спершу звужуються жили так, що скіра блідне та по палячому болю стає нечутливою. Потім скіра поволи червоніє і дуже болить, коли та частина тіла знова огріеся та звужені жили поширяться. Тоді можемо пізнати таке відмороження по тім, що частина тіла зачервоніла та спухла. Всі ці признаки проминають звичайно в кількох днях, але раз замерзлі місця люблять дуже часто червоніти і свербіти, а деколи лишаються вже на ціле життя червоні пр. ніс або уха. Колиж якесь місце відморозиться кілька разів, то на нім вибігають ґузи темночервоні або синяві, а з них часто робляться боляки головно на хребті пальців. Ці ґузи творяться звичайно в людий, які змушені в своїм заняттю перебувати напереміну, то в голоді, то в теплі. Це трапляється холовно жінкам і недокровним людям. В теплі, як і при зміні погоди такі ґузи неприемно болять і сверблять.

При другому ступні замороження зовсім нечула скіра червоніе, а навіть синіе, бо застоюєся кров у жилах. Тоді то виступає з жил сировиця крови, тіло опухає, а під наскірнем робляться пухирі (міхурі). Дуже рідко висихають такі пухирі поволеньки і з часом вигоюються зовсім. Частіше пухирі запалюються і гноять і робляться боляки, які тяжко вилічити. Коли в таких случаях нечутливість тревае більше днів, то це поганий знак, бо може завмерти відморожена частина тіла.

Третій ступінь відмороження можна пізнати спершу по тому, що шкіра зовсім знечулюється, сильно посиніє і дістає піхурі. Кров сціпеніє і перестає кружити. В такому стані можна пальці і вуха дуже часто відломити немов шкляні, віджвити їх уже неможливо. Дуже скоро лупиться наскірень, відпадають нігті, а скіра гниде. Це поступає поволи дальше, аж здорові части відграничаться сильною червінню від відумерлої частини.

Ці три ступні замороження можуть переходити оден в другий. Наслідки відморожень другого і третього ступня можемо пізнати по глибших шрамах, які дуже часто спричиняють зрости і скорочення. Це може пошкодити і нервам.

При лічєнню місцевих заморожень треба передусім тямити про це, що ніколи не сміємо нагло огрівати відмороженої частини тіла. Добре є при тім першім відмороженню відтирати тіло снігом або холодною водою, а потім обвинути вогкими обкладами. При тяжшім замороженню кінчини і части тіла дезінфікувати (вичистити) та обвязати чистою перевязкою. При цьому можна ужити масти, як от цинкової, щоб не прилипали обвязи. Впрочім при другім і третім ступени замороження треба конче піти до лікаря, а дуже часто муситься й відтяти заморожену кінчину тіла.

Загально пізнати замерзання по тім, що чоловік чує велику втому. Живчик обнижиться на 40 ударів в мінуті, а віддих на 8. Зіниці поширюються та на світло дуже незначно звужуються. Коли замерзаючий чи то з несвідомости, чи ослаблення або в пяному стані десь не дворі засне, то він звичайно пропав. Вже не збудиться. Бо кров виходить з мозґу і віддих устає. Колиж вдасться в час поміч, то мож його ще вратувати, коли теплота в відхідній кишці замерзлого не впала нижче 20°С.

Але такого чоловіка не вільно в ніякому случаю вносити до теплої кімнати; як він нагло огріється, то пошкодить собі, а деколи переплатить життям. Треба отже уложити хорого в неопаленій холодній кімнаті, стирати холодними мокрими хустками та робити штучне віддихання. Як є лікар, то впорскує під скіру камфору або етер. Коли верне притомність, саджаєся хорого до літної купелі та огріваєтся її поволи в двох—трьох годинах аж до добре теплої. Підчас цего подаєтся йому горячий алькоголь, як заварене вино, чи горячий чай з румом і тому подібне. Відтак уложимо високо кінчини та лічимо місцеві замороження, і як вище було в новинці в 2 (15) числі. Як вдається вдержати хорого при життю, то видужує він дуже поволи, часто з пертими болями голови, завороттю, непритомністю і безвладністю. Та деколи може такий чоловік і вмерти через ослаблення серця. Отже найліпше вистерігатися відморожень і тепло вдягатися.

Написав лікар
Др. Федір Мучій.

На Україні розпочали управляти риж

Минулого і цього року переведено на Великій Україні в районах долішнього Дніпра, Азовського моря та ріки Кубані досвіди з управою рижу. Всюди досвіди вдалися та увінчалися успіхом. З десятини (1 і три чверти морґа) зібрано місцями 16 сотнарів, а місцями аж 32 сотнарі рижу. Треба надіятися, що по тих перших вдачних пробах зачнуть на Україні управляти риж на більших просторах, особливо там, де поля можна легко заводнити, бо риж вимагає штучного наводнювання ґрунтів.

НОВИНКИ

КАЛЕНДАР.

ЛЮТИЙ 3—9. 1929.

3. Неділя, Максима прп. (Максима, Неоф.).
4. Понеділок, Тимотея, Атаназ.
5. Второк, Климентія свмч.
6. Середа, Ксенії прп.
7. Четвер, † Григорія Богосл.
8. Пятниця, Ксенофонта прп. (Ксенофонта й ин.).
9. Субота, † Перенес. мощів Івана Зол.

Зміни місяця. Друга чверть 1., нів 9., перша чверть 17., повня буде 23 лютого.

Погода в лютім. Столітний календар віщує: В перших днях лютого заверухи, потім погідно, від 16. дощ зі снігом, при кінці місяця ясно і приємно.

Історичні спогади в місяці лютім. 20. лютого мине 875 літ, як умер укр. князь Ярослав Мудрий (1054 р). Цей князь уложив закони в книзі „Руська Правда“.

9. лютого мине 11. літ, як у Берестю підписали осередні держави мир з Україною, яка 22. січня 1918 р. проголосила себе самостійною державою.

Як нарід приповідає.

— На війну йдучи, не свою голову, а чужу неси.

— Як собі постелиш, так виспишся.

— Вовк хований, воріг перепрошений — усе це непевне.

— Краще сто явних ворогів, як один фальшивий приятель.

— —

◆◆ Чи подешевіють пашпорти? На скарбовій комісії ухвалили внесок, щоби зменшити оплати за пашпорт. Звичайний пашпорт за границю має коштувати лише 17 зол. 20 с. Пашпорти для робітників і еміґрантів, що їдуть за границю на роботу, мають бути безплатні. Цей закон мабуть ввійти в життя від 1. квітня. Але ще не знати, чи ухвалять його в соймі.

◆◆ Друга розправа. 28. січня почалася друга розправа проти українських студентів Василя Отаманчука та Івана Вербицького. Їх обжалували ще перед роком о те, що, вони мали вбити львівськ. куратора шкіл Собінського, і вже були засудили їх на смерть, та Найвищий Суд скасував той вирок і зарядив перевести розправу наново.

◆◆ Перші Установчі Загальні Збори Повітового Союза Кружків „Рідної Школи“ у Львові відбудуться у вівторок, дня **19-го лютого** 1929. р. в год. 3-тій пополудні у Львові в салі бібліотеки „Просвіти“ Ринок ч. 10, II поверх.

◆◆ Страйкуючі виграли. В Перегінську закінчився страйк лісових робітників, що тривав від 6 до 18. січня. Робітники виграли, фірма підвисшила їм заробітну платню.

◆◆ Хто підпалив? В Лопатині арештували 19-літного Петра Гупала, якого підозрівають, що він підпалив господарство І. Тарновского

◆◆ Знов залізниче нещастя. 23 січня на стації Ягольниці коло Тернополя віхав товаровий поїзд на шини, заставлені тяґаровими ваґонами. Через це розбився ваґон тютюну а дво ушкодилися, і вискочило зі шин 8 ваґонів та льокомотива. Машиніст Мик. Ягелович так побився, що зараз вмер у шпиталі.

◆◆ Нещастя в Підбірцях. Петро Дашковський у Підбірцях коло Львова лишив троє малих дітей в хаті і пішов на роботу. Діти підпалили „дідуха“ і подусилися від дниму на смерть.

◆◆ Не допускайте до чаду! В Просівцях пов. Зборів зачадився на смерть 68-літний Андрій Павловський. — В Нетерпинцях пов. Зборів вмерли від чаду Василь Процик і його дочка Марія Процик. Причиною нещастя було всюди те, що за скоро заткали комин.

◆◆ Клопіт Коцюбинець. В селі Коцюбинцях Копичинецького повіту в ночі з 3 на 4. січня обікрали злодії шістьох господарів. За цю крадіж підозрівають Миколу Петрушку і Василя Боднара. Їх арештовали.

◆◆ Арештовання в Добровлянах. В Добровлянах п. Заліщики арештували 13-літного Петра Слободяна, 14-літного Василя Микоруха, 17-літного Мирона Зоґунота, і старших Ст. Слободяка, Михайла Гаймана та Івана Романка. Їх підозріває поліція, що вони в день 10. листопада (в річницю незалежности Польщі) вибили в школі шиби та знищили шильдні герб зірвали поль-

ську хоругов. За подібне судили вже кількох хлопців з Вульки п. Рава руська і позасуджували на 2 і на 2 і пів місяця арешту, відкладаючи кару на 3 роки.

Коляда в Добрусині. В Добрусині п. Жовква заколядували молоді хлопці 69 зол., з чого 24 зол. обернули на гурткові потреби, а решту розділили так: 10 зол. на „Пов. Дім в Жовкві", 15 зол. на „Р. Школу", 10 зол. на Інвалідів, 10 на політ. вязнів (переслали через нашу Редакцію). Колядників зорганізував п. П. Жук.

Инші жертви, переслані через нашу Редакцію: В Пукові п. Рогатин зібрав Іван Юган на хрестинах в Степ. Яремка 10 зол. на Укр. Інвалідів, — Дмитро Бойчук в Коломиї зібрав 1·60 зол. на Украін. Інвалідів.

Поможім будувати! Комітет Будови „Народнього Дому" в Підгайцях видав відозву, в якій просить усе громадянство, помогти добудувати „Нар. Дім". Досі видано около 50 тисяч золотих і виведено мури, а треба ще стільки, щоби дім докінчити. Крім добровільних датків просить Комітет о позички по 100 і 50 долярів, позички будуть заінтабульовані на „Нар. Дім" а звернуть їх за 4 роки (в 1933 р.), Хто не може позичити 50, може зорґанізувати пять або й десять позичаючих. Датки приймає Комітет також векслями платними до 3 місяців. В цій справі повинні помогти Комітетови передусім наші Товариства і заможніші громадяне, — і то негайно.

З БЛИЗЬКОГО И ДАЛЕК. СВІТУ.

Вбив чотири особи. В громаді Грузі в Віленщині, парубок Адам Олесьник вбив свою мачуху і її троє дітей. Причина душегубства невідома.

Бандити у Варшаві. В Варшаві при вул. Беляньській впали два бандити вчасним вечером до одного банку, загрозили касієрам револьвером і взявши з каси 25 тисяч золотих, почали втікати. Прохожі кинулися за ними а один чоловік заступив бандитови дорогу. Бандит стрілив, зранив його і побіг далі. Та на перехрестю вулиці поліціянт стрілив до нього і поклав його трупом. Другий бандит таки втік.

Можна робити 500 літрів овочевих вин річно. Сойм приняв внесок, що домашний виріб овочевих вин є вільний від контролі влади, оскільки виробництво не перевищає 500 літрів вин річно.

Страшна катастрофа. В Зединених Державах Америки лучилася страшна катастрофа: наїхали на себе трамвай та автобус, оба з великанською силою.

Трамвай перетяв автобус на дві части і сам вискочив зі шин. 24 осіб вбитих, решта ранені.

Саранча в Палестині. Всі поля в Палестині вкрила саранча, яка накоїла багато шкоди. (В Палестині тепер поля цвітуть).

Місто відтяте від світа. Через снігові завії місто Мосіен у північній Норвеґії, є зовсім відтяте від світа. Місто числить кілька тисяч мешканців і заходить обава, що мешканці згинуть з голоду.

Говорить, як хто хоче. В Берліні є один ґімназіяльний вчитель, Теодор Шультгайс, який вміє говорити 79-ма мовами. Говорить всіма мовами европейськими, кількома азійськими і кільканайцятьма африканськими. А як котрої мови ще не знає, то може вивчити її за кілька тижнів, а часом за кілька днів.

Морози в Римі. В столиці Італії впали сніги і потиснули морози. Це італійцям дуже докучлює, бо вони мало коли бачили сніг.

Вибух вулькану. На острові Яві, між Азією і Австралією, є великий вулькан Кракатао. Він почав тепер знову вибухати. За 24 години начислили 4 тисячі вибухів. Огонь, попіл і лява вибухають аж під хмари.

Напад вовків. На хутір Заковичі в деснинськім повіті (недалеко Вільна) напала череда вовків з 60 штук і поїла всіх собак, 3 коні, 2 корови, 4 вівці та кільканайцять безрог. Також одну людину сильно покусали.

Інжінер зварився в кітлі. До тартаку „Ойкос" під Львовом приїхав віденський інжінер Зальцман на контролю машин. Він нехотячи впав в один котел і так попарився, що вмер.

Англійський літак кинув бомби на власне військо. В одній місцевости в англійських Індіях відбувала свої вправи ескадра військових літаків. Коли ескадра перелітала понад подвіря одної касарні, летун не запримітив, що там вправляє кавалерія, і думаючи, що місце порожне, кинув бомбу. Від бомби згинуло 2 офіцери і 12 жовнірів, а багато ранених.

На всі боки визискують селян.

Гр. Гр. з М. пише нам таке:

До мене приїхав аґент - жидок Ш. і намовив мене купити кружлівку і масничку „Діяболо" за 115 зл. Коли я купив і підписав при свідках контракт купна і ратальних сплат— він за кілька днів надіслав мені за це все рахунок на 420 зол. — значить майже 4 рази більший, як було умовлено. На щастя маю свідків і не тільки не приняв рахунку але і вернув йому назад масничку та кружлівку, якої він не хоче приняти. Подайте це в „Народній Справі", бо такі аґенти вештаються по всіх тутешних селах та немилосердно використовують, прямо рабують наших селян.

Другий селянин пише таке:

„До нашого села вже кілька разів приїздило зі Львова авто від жидівської фірми Л. і на силу продає селянам кружлівки, парники та инше. Коли селянин і чути нехоче про якенебудь там купно, то хитрий аґент задурює його горівкою, яку стало носить зі собою, та цукорками для дітей і конець кінців добиває торгу. Як селянин немає готівки, то дає товар зовсім на кредит без гроша. В подібний спосіб продають другі аґенти цайґи, полотна якісь ліки і т. д."

Наводячи оці два селянські письма, перестерігаємо нашних передплатників перед ріжними чужими аґентами „видри-гріш". Не сміємо. лакомитися на те, що аґент завіз вам машину під хату та почастував вас горівкою а дітий цукорками та лишив вам машину ніби то, за дурно. За все те: і за довіз, і за горівку, цукорки та кредит ви солено заплатите так, як той перший селянин мав заплатити.

Всьо потрібне купуйте тільки в своїх: в Маслосоюзі, в Спілці Укр. Агрономів та в Повіт. Союзах, бо там вас не ошукають.

Де зичити гроші на купно землі?

Через парцеляцію двірських та церковних ґрунтів збільшився на селі попит за позичками. А тому, що тепер всюди парцелюють землі та що всюди селяне прямо бються над нею, тому відчувається великий брак гроша. Деж його можна тепер дістати?

Є кілька таких банків, в яких селяне можуть позичити гроші. Тут подамо близші відомости про те, як в котрім з банків належить старатися о кредит.

„Земельний Гіпотечний Банк" у Львові дає лише короткотермінові векслеві позички, починаючи від 500 зол. в гору. Дає їх на вексли, платні по трьох місяцях, але можна їх за вплатою відповідної части капіталу і проценту продолжувати. Відсотки бере законні, значить 12% річно та невелику оплату як зворот видатків. Позички на більші квоти мусять бути гіпотечно обезпечені.

Банк Товариства „Дністер" у Львові уділює двоякі позички: короткоречинцеві на вексли і довгоречинцеві на довжні скрипти. В обидвох випадках кредиту уділюється лише тим, що є обезпечені в „Дністрі" отже є членами Банку „Дністер".

На вексли дається позичка лише до 1200 зол. З поданням треба долучити подвійні вексли, підписані двома ручителями, також обезпеченими в „Дністрі", зізнання про маєтковий стан позичаючого та ручителів, членську декларацію і вальоризаційну заяву.

Друкований взір такого зізнання можна дістати в кождого аґента „Дністра" і аґент мусить на нім підписатися. Позички уділюється на 3 до 6 місяців, але їх пізніще можна продовжити. Подання полагоджується за два-три тижні. Процент побирається законний (12%).

Але рівночасно стягається вплату уділу до банку і всі проценти наперед, так, що позичаючий готівкою дістає лише коло 90% цілої суми, то значить, як зичить на 3 місяці зол. 1000, то дістане понад 100 долярів.

Позички на довжні скрипти уділюється на 5 літ, також на 12 пр. Позичаючий мусить бути обезпечений в „Дністрі", або внести зголошення на обезпечення та заяву вальоризаційну і заяву членську. Взірці тих заяв можна також дістати в кождого аґента „Дністра". Крім того треба залучити гіпотечний виказ і ґрунтові аркуші. Полагоджується таку позичку коло півтора місяця.

Гіпотечні позички признає „Дністер" лише таким господарям, що мають принайменше 5 моргів поля.

Богато наших селян звертається за позичками до Державного Рільного Банку. Про те, як позичають в цім Банку, напишемо в слідуючому числі.

Поясньойте всім, яку користь може мати той, хто передплачує „Народню Справу".

Жінки - українки! Передплачуйте „Жіночу Долю"! Це цікава жіноча газета, зрозуміла і для селянок. Адреса: Коломия, вулиця Нова 1. „Жіноча Доля".

До складу і прикладу.

Данилів літак.

Пише мені друг Данило аж із Яблониці: „Пане Иване Сорокатий, слухайте Вашеці! Я собі господар вбогий, маю коровину, вісім гусок, десять курок, одну кобильчину. Кобильчина, признаюся, немає що їсти, як запряжу, то лише дує і не може лізти. То тепер я мав ту користь з тої кобильчини, що із ліса два поліна привозив що днини. Але як перед Йорданом впали снігу гори, такі змело кучугури, як хвилі на морі. А до того потиснули такії морози, що ніс мені червоніє, з очей ідуть сльози.

Впряг якось я у вівторок свою кобильчину, вона стогне, а я мерзну, що мало не згину. Тільки в поле ми пустились, як застрягли сани, кобильчина приклякнула та й ніяк не встане! А я з жалю ломлю руки, сльози проливаю, далі прошу кляч устати й домів завертаю. Завів її я до стайні, коло саней стою, тай приходить добра думка в мозґівницю мою! Якби то собі з санками щось таке здїлати, щоб гонити ними з вітром і не запрягати?

Так подумав я, а далі вже набрав охоти, затягнув санки в стодолу, взявся до роботи.

Взяв чотири поперечки і дві довгі дошки, виструґав їх тонко й гладко і загнув ще трошки. Як прибив я їх на сани, то вже були крила, вже літавби, лиш піднятись мусить бути сила! Взяв я люшню і з переду зробив таку шрубу — а тепер вже мої сани — літак на всю губу! Подивився я, наладив, а як звечоріло, витяг я санки на хату і берусь за діло.

Ех, як зсовгнувсь я з санками зі своєї стріхи, пішли сани, мов ворона, тож то було втіхи! Зашуміли понад село, пішли воздухами, ще ще трохи і злетілиб уже за морями. Але як лиш зазоріло, мусів я вертати, бо як би в селі удрібли, всі біглиб літати! А я хочу полетіти перший раз з тобою, тож приїдь друже Сорокатий, сповни просьбу мою Ми підлетим, мов ті птахи, понад чорну хмару, всім приятелям на втіху, ворогам на кару!"

Прочитав я цей листочок тай сів відписати:—Чи не хочеш мене, брате, на „гоп-штурк" узяти? Гарно пишеш і дотепно, щоб так все писалось, тільки я не хочу вірить, щоб тобі це вдалось. Хочби й вдалось, та в стодолі вже би не стояло, вже би хтось доніс і лихо той би літак взяло. А хочби й летіти дали у хмари—блакити, то ти знаєш, скількиб треба за воздух платити? Але згода! Я полечу й за море з тобою, тільки ти, Даниле любий, прилети за мною! У неділю рано в ранці, як почне світати, жде тебе на львівськім ринку

Іван Сорокатий.

Господарські вісти.

Збіжеві резерви. Польська державна влада закуповує збіжа та робить більші збіжеві резерви. Дотепер вже закуплено коло 8 тисяч вагонів збіжа, між ними 800 вагонів пшениці. На цім не попестали і купують далі, тим більше, що тепер збіжа подешевіло.

Новина в Жабові

Послухайте добрі люде, що в Жабові чути, бо таких сіл, як наш Жабів, може більше бути.

Послухайте, як усе в нас спало без тревоги і при чийй я помочі зняв дещо на ноги.

Був у нас „Сокіл“, аж любо, дав фестин порядний і забава була гарна, був і дохід ладний.

І рішили дати датки на „город сокільський“, „Рідну Школу“ і на вязнів, і фонд інвалідський. Ухвалили, розійшлися, ухвала остала, але з того „Рідна Школа“ лиш одна дістала.

А із рештою тих датків ще мані улкюють, чи не хотять може дати, чи ще процентують. І пів року вже минуло, „Сокіл“ розвязали, а всі датки десь у касі — у чиій? — остали..

Є в Жабові й молочарня й кооператива, але члени йшли до Мошка, то дивні дива!

Як піднявся рух по селах, щоби коршму гнати, не хотіли і жабівці позаду остати.

Голосовання відбулось і казали люди, що шинку по Новім Році вже в селі не буде.

Але й Рік Новий минає, шинок ще істнує, а люде собі „байбардзо“: нехай Сруль торгує!

Є в Жабові й парубоцтво славетне та буйне, жваво суне до горівки, як до тої вуйни. А як прийде яке свято, то замісць спочити, між собою починає рахунки робити.

Кличуть собі ще на поміч хлопців з других селів — то вже тоті порахунки сумні—невеселі.

Та найбільше мене гризла читальня „Просвіти“, бо ніхто в ній ні минутки не хотів сидіти.

Тай при чім буде сидіти, як там стіни голі, ні ґазети, ані книжки, шукай вітра в полі!

Хоч вибрали головою таки молодого, бо гадали, буде краще дбати, від старого, — а тимчасом він не ласкав нічого робити, мабуть хоче, щоб йому ще за той труд платити. Цілий Видiл теж під пару у голову вдався, тільки „гонор“ хотів мати, до праці не брався.

Йду якось попри читальню, нащурюю вуха, а в читальні ані духа, тільки бренить муха.

Сів собі я на порозі, неначе на лаву, тай читаю на весь голос „Народню Справу“. Прочитав я першу статтю, „що в світі чувати“ і читаю, як „везвянне“ дістав Сорокатий Але ще не дочитав я від верха до споду, аж дивлюсь, а вколо мене вже повно народу!

— Читай, читай! — Павло каже. — Це цікаві штуки! А я кажу: „Та що з того, коли я змерз в руки“!

— То дай мені! — Петро каже. — Я буду читати! — „Нема дурних! За газету треба гроші дати“.

— Але я вам щось пораджу: Ходім до читальні, мем читати й говорити про справи загальні“.

Всунувсь нарід до читальні, в печі загуділо, стало тепло і я далі узявся за діло.

Як почав я ту „Народню Справу“ всім читати, то сиділи аж до ночі й не хотіли встати.

— А на другу ще неділю прийдеш, наш Семене? — „Прийду, й пущу тільки того, хто вписався в члени !

А за тиждень до читальні бігли всі що сили, котрі в хаті не змістились, ті дім обступили.

Нині, як у ту читальню в Жабові прийдете, повна люду, всі читають книжки та газети.

Та найбільше всі деруться за „Народню Справу“, бо вона навчила Жабів, як жити на славу!

Вона всім так до сумління вміє промовляти, що вам навіть найтемніший зачне працювати.

Нині вже і молочарня й кооператива мають в себе рух великий й кожда з них щаслива. Тай у селі якось життя культурніше стало, про розбої вже не чути, сварок уже мало.

Але тьфу тьфу! Вже про тее треба нам кінчити, шоби часом тії дива не перехвалити!

Щоби селам всім діждатись великих довершень,—всім читать „Народню Справу“ радить

Семень Шершень.

Господарські справи

Що по чому?

Збіжжа: Двірська пшениця 46 до 47 зол., селянська 34 — 34 зол. Ячмінь 28 до 29; броварний ячмінь 34 до 35 зол.; овес 31 до 32; кукурудза 35 до 36; біла фасоля 105 до 1·0; гречка 37 до 38; конюшина червона 160 до 180 зол.; крупи гречані 73 до 75; крупи ячмінні 48 до 50 зол.; пшоно 80 до 82 зол.

Паша: сіно солодке 18 до 22 зол., солома прасована 8 до 10 зол.

Молоко й молочні продукти.

Маслосоюз платить:

Молоко 0·42, масло по 6·10 до 6·50. Великий довіз масла, малий попит через це ціни падуть.

Копа яєць по 13 зол., замісць 13·50 минулого тиждня.

Купуйте сівалку на весну.

На щастя минули вже ті часи, коли то наші селяне даром не хотіли брати сівалок від „Сільського Господаря“. „Та що я з нею буду робити“? — говорили тоді найліпші господарі. „Сівалка для двора — не для селянина...“

І дійсно, в неодному селі перед війною лежала безчинно та ржавіла, сівалка дарована „Сільським Господарем“ хиба священник, або учитель спробував раз її, так заріқся більше нею сіяти, бо лінивий робітник без догляду господаря таке нею понасівав, що ціле село мало з чого сміятися.

Нині ті часи безповоротно минули. Маємо села, де нині є вже 3 або й 5 сівалок і думають купити стільки. А з початку, тому два-три літа, як кооператива спровадила першу машину, то тяжко було намовити, щоби спробували сіяти нею „Та я не маю де нею обернути на моїй латці землі“ відпекувався один наперед другого“.

Але спробував один, а за ним поперло ціле село. На весну треба було спровадити другу, а в осені нові дві. Тай ті не могли дати ради. Бо кождий хоче сіяти машиною. Тай як не сіяти, коли посіяне машиною збіжжа сходить рівненько аж чудо. А пізніще таке як щітина! І не вимерзає так, тай не вилягає в мокре літо. А що найважніще: машиною на пів сотнара менше висіваєш насіння. Бо руками, то сіяв 100 або й 120 кґ — як попало, а взяв машину, а вона висіяла лише 70 кґ. 50 кґ на морґові заощадив! А як воно гарно росте! Нема ні пересіяних латок ні лисих, недосіяних. Всьо вам стоїть рівно як військо в рядочках. А прийдуть жнива то з такого поля збереш 2 до 3 корці зерна більше. Тому й не диво, що нині по селах бються коло сівалок, бо кождий хоче скорше її дістати.

Але ще задля одного так дуже потрібна сівалка господареві! Нині вже інакше сіють і управляють збіжжа, як до недавна. Нині майже всюди приняввся вже звичай сіяти рідкими рядами і поміж рядки просапувати його машиновими пололниками. При такій управі висівається на морґ лише 30 до 40 кґ насіння а збирається 30 до 35 кірців з морґа. А це без сівалки не можливо зробити!

Для селян найліпші 9 до 13 рядкові сівалки. На рівних полях ліпше купувати 13 рядкові, так звані ложечкові сівалки, на нерівних трибові 9 рядкові або 11 рядкові. Найліпші заграничні сівалки, такі як доставляє „Спілка Українських Аґрономів*), бо вони дуже легкі, дуже добрі і не дорогі. Коштує 115 до 120 або 140 долярів, залежить від марки і величини. А сплати довгі, на 18 місяців.

Сівалка за день засіє 7 до 8 морґів. За місяць засіє коло 200 морґів. Звичайно беруть за винайм по 20 кґ зерна від морґа. За місяць збереться в той спосіб 40 кірців насіння вартости коло 1500 зол значить більше, як вона коштувала! Тому по деяких селах купують селяне сівалки для зарібку. Заки її

*) у Львові вул. Собєского 28.

Останній день коршми

. . . . . — А, поскисалиби ви всі війг, і „застемніца“ й „ґрадні“!.. То вже нинька останний день має бути? Чимже тепер жити? водицею?

Горі вулицею по снігу тьопав Семен що любив горівку, тай так собі сам до себе балакав

— А щоби ють би вам на язики, паради радні велебні! А за тото вам ляють, що „голосили“ в канцелярії, щоби в селі коршму скасувати!

Та обидва радні, до яких Семен так сердешне промовляв, усенької цеї промови не чули, — ще спали.

Підійшов вкінці Семен під хату кума Яця, що також любив горівку. Поковтав легонько палицею в шибку.

— Яцю, Яцуню, брате камрате, є ти там? А гей! —

— Вставай, Яцю! Вже сонце буде вставати, а то нині великий день. Останній день, Яцю! Підемо до Іцка і до Ханці, попшимо їх ще на останок!

Яць пробудився і збираючись іти з Семеном, говорив: — Добре, що ти є! Вже вернув із заробітку?

— Тебе, не було либонь пять день, то мені таки навкучилося! Заніс я якось тут до Ханці верету, ну, і випив і закусив і закурив. Заніс подушку, теж випив. А вчора заніс пять снопів гороху, що ще в стодолі валялися, знов випив. Тай уже нема що нести.. випильби я, Семене, випив..

— Яцю, не падкуй! Якось воно буде. В мене, в хліві, ще десь валяється паця. Продамо тай буде на онтой останній день А потім то вже не знаю, як воно буде, як коршми не буде Як ми витримаємо?

Отак балакаючи пішли оба до коршми, яка того дня, мала перестати шинкувати.

— Дай Іцку горівки, — я маю ще паця!

Жид крадьки налив обом горівки.

— Пийте скоро, бо нині вже не вольно!

Випили і похнюпили голови.

— Померла нам, значить, Семене наша . . . пги, пги, пги! — заридав Яць.

— Померла наша порадниця, наша втішителька, наша ко-о-оршмонька.

— І що ви так, Яцю, плачете? Цитьте! вспокоював його Іцко зза шинквасу, де складав у скриночку: порожні пляшкі, чарки, тощо.

— Чи то потрібно так плакати? Ну, напосілися вороги, то напосілися. Але на все є рада.

— А молотити вмієте? — спитала Ханця й моргнула до свого Іцка.

— Ба, й молотити можна, чому ні — вже ледви обертав язиком Семен — Але що з того?

— А то з того — говорив Іцко що у нас треба змолотити жито з ціпом. Якби так ви обидва приносили сюди свої ціпи й те жито змолотили, то й заплатиться вам і їсти дам і випити трошки буде, хоч коршми вже нема.

Дістанете по 6 чарок і по 50 ґрошів денно..

— А як скінчимо молотити?

— Як скінчите, то знайду вам другу роботу. Будете в мене на службі

— О, дай тобі Боже здоровля, Іцку, що ти нас так розвеселив і потішив, — говорив майже крізь плач Яць.

— Ти нам не даш пропасти, будемо тобі служити! — додав Семен.

— Я з вами хочу таку спілку зробити! — говорив далі Іцко.—Ви будете мені приносити з Волині тютюнове листя, а я від вас буду купувати.

— Ба, а той тютюн у пачках, що в місті береш, що з ним зробиш? — допитувався Семен.

— Ой вей мір! сердився Іцко— вам треба як на лопату покладати.

Мій Лейбуньо той ваш тютюн дрібонько покришить з гострим ножиком, відважимо по дві деки, понапихаємо в пачки, яких у мене богато, й будемо продавати по 90 грош в. Ну, згода? Ви мені кождий фунт продасте по чотири злоті. Ну?

Вам ще корінці до люльки зістануться. Й ще за кожді два фунта дам малу фляшчину моцної „вискокуфки“. Ну?

— Та хай тобі буде потвойому. Але тепер, Іцку, могорич, вже не поможе!

— Ну нехай страчу, — махнув рукою Іцко, —дам ще вам обидвом по чарці „вискокуфки“ й ідіть собі до дому!

Та тепер сталася пригода. Шо тільки Іцко налив обом пянкам по чарці, як рап ом двері зі сіней відчинилися, в сінях щось затупотіло, в дверях блиснула електрична ліхтарка й на порозі гукнув хтось грімко:

— Так, то в вас ще коршма? То ви забули, що це вже першого січня й що на коршму вже „конце-

має сплатити, то вже більше заробив, як вона коштувала. А в дальші роки машина дає до двох тисячів золотих чистого зиску.

Як бачимо, то користи з сівалок величезні. Кожде село моглоб на насінню заощадити що року кілька вагонів збіжжа та збільшити врожай о кільканайцять вагонів. Тому всюди купуймо сівалки! Най їх купують кооперативи, кружки „Сільського Господаря“ та по двох-трох господарів на спілку, навіть для зарібку. Але треба купувати скоро, найпізніще в лютім, бо пізніще ізза навалу замовлень тяжко їх в пору дістати. Бо сівалки треба спроваджувати зі заграниці, а це довго триває.

Сівалка сівалці не рівна. Тому купуйте лише в фахових фірмах найрадше у спілці Аґрономів, яких адресу подаємо.

Жіночий кутик.

Хороніть курей перед морозами!

Як курка відморозить собі гребінь або заушниці, то вже цілу зиму не буде нестися. А найчастійше відморожуються тоді, як пють воду; бо курка, як пе воду, то занурює разом з дзьобом заушниці або і гребінь, як він дуже довгий і звисає на бік, або наперед. Як і не занурить їх, то пізніще, як піднесе голову до гори, капає вода з дзьоба і їх змочить.

Відморожують собі гребені також ті кури, що ночують в теплі, а на день виганяють їх на двір. Таксамо й ті, що сидячи на бантах, головою і гребенем досягають стелі, покритої в лихому курнику інеєм.

Щоби цим відмороженням запобігти, треба добирати собі такі породи курей, що мають малі гребінчики або купчасті гребінчики. Не держати їх через ніч в дуже теплих місцях, а як їх там держиться, то не випускати їх в мороз на довго на двір.

В люті морози цілковито не випускати курей на подвіря, лише перегнати їх з курника до затишної шопи або до порожної стайні. Щоби їм там було тепло, треба розсипати трохи полови і посліду, хай порпаються в ній та гріються.

Хто випускає курей на двір, хай їм принайменше раз на тиждень натре гребені й заушниці несоленим маслом або салом, щоби їх не чіпалася вода та менше чипалося зимно.

— —

ДОПИСИ.

Опамятайтеся!

Корчин шляхоцький пов. Сколє. В нашім селі все спить, аж хропе! Ні читальні, ні кооперативи. Свойого часу молодші, розумніщі люде хотіли взятися до праці, та деякі старші, що мають голос в селі, не дали добрим людям працювати. В останніх часах здавалося, що йде до кращого. Деякі приступили в члени Каси, яку засновують в Корчині рустикальному. Зажадали, щоб отворити в нас — на шляхті — філію кооперативи. І заснували. Обіцювали всі горнутися, підперти свою кооперативу. Та на обіцянках скінчилося. Правда кращі люде йдуть до кооперативи, але „хруники“ дальше лізуть до чужого. Були навіть такі случаї, що старші люде ходили по хатах, амовляли, щоб ніхто не брав в кооперативі, а в жида. Не помогла анкета, на яких наш свящ. Козак Ігнатій і абс. філ. Н. Корчинський виясніювали ціль орґанізації, взивали до єдности. Наші не хотять того розуміти, а лізуть дальше до чужих. Не мають ні встиду, ні чести. І то так поступають старші. Аґітують проти своїх. Наверніться люде, бо горе буде. Таж ви якісь потомки давної шляхти. Повинні вести перід, давати добрий примір. Подивіться на Корчин руст., як там все гарно. Одно з найкращих сіл в повіті. А назвиська чужих запроданців і попихачів дамо до ґазети.

Свої.

Як живемо? (Лист з Ковельщини). Як відноситься адміністративна влада до укр. населення, показують хочби такі випадки: В одному селі (Скулин) молодь хотіла заложити кооперативу. Орґанізаційні збори відбулися, статут підписаний і відісланий до Окружного Суду в Луцьку для затвердження. Оставалося вирішити тільки справу з помешканням для склепу й з якого часу урухомити кооперативу. Зібралася Управа кооперативи з Надз. Радою аби вирішити ті справи. Алеж кооператива цікавить усіх і опріч Управи й Надз. Ради прийшло ще кілька членів, тим більше, що це було в свято. Сидять усі й спокійнесенько обговорюють справи. Раптом десь узявся поліціянт і почав крик і лайку, а далі почав переписувати усіх присутніх. Невідомо, як справа та закінчиться, але безперечно господаря хати, де було засідання, будуть напаствувати. В сусідньому селі (Грабів) хлопці зібралися в одній хаті й один з них читав в голос „Хмару“, а решта слухали. Усе те відбувалося спокійно, тихо, навіть лет мухи можна було чути. Алеж скільки клопоту після того має господар тієї хати, в котрій відбулося читання, й той, що читав! Скільки було списано всяких „доходзень“ і протоколів!

Від Редакції: в випадках подібних і в випадках всяких надужить належить нотувати число (№) поліціянта і про це негайно доносити Укр. Парляментарній Репрезентації (Варшава, Сойм, Укр. Національний Клюб). Бо закони обовязують не тільки громадян, але й поліціянтів. Тому про ріжні надужиття й безправства треба доносити.

Схаменімся! Є у нас в Тараканові, пов. Дубно, один зайшлий чужинець, що вже три роки торгує пивом і закусками. Але має він в нашім селі ще й родича „істіно руского человека“, котрий має „склеп споживчи“. Але наші свідомійші селяне, бачучи, як ці два на нас заробляють, заложили кооперативу „Селянська Спілка“, до котрої більша половина селян приєдналась. Та тим панкам наша кооператива не подобалась, бо повели сильну боротьбу; купивши собі в якогось інваліда концесію відкрили шинок, поширюючи сильне піяцтво і боротьбу проти свідомих селян і кооперативи. З того йде всяке лико. Під Новий Рік запивалися в нього молоді хлопці, а потім коло півночі вийшли з його синком на вулицю пяні — і мабудь з чиєїсь намови побили селянина Романа Германа, прихильника кооперативи, так, що на другий день був він змушений їхати до лікаря. Справа передана до суду. А ви, свідомі селяни, затямте собі, що горівка добра нам не принесе, тільки шинкареви за ваші гроші другу хату в містечку збудує! Коли буде голосоване, то скажіть: „Геть з коршмою з нашого села“.

Свій.

Коляда в Татарові. В Татарові, пов. Надвірна, зібрав Мих. Ілемський церковне орацтво і пішов з ним колядувати на „Рідну Школу“. На жаль при тім показалося, що ще не всі громадяне Татарова розуміють вартість „Рідної Школи“. Правда, були такі, що давали по 2 і по 5 золотих, але дехто дав лише 20 або 10 грошів. І тому зібрано лише 45 зол. (Увага Редакції: свідомим громадянам Татарова нема чого через те знеохочуватися; всюди трапляються ще несвідомі, та з часом і вони прозріють. А лепта 45 зол. з з малого села — около 180 чисел — це також гарна лепта).

З діяльности Луцької Просвіти та її філій. В часі Різдвяних Свят заходами й силами філій Просвіти в Луцькому повіті відбулося по селах 35 вистав і три ялинки, а в 2-х селах і в Луцьку орґанізовано колядували. Нові філії Просвіти заложено в селі Вишкові і в с. Німецьке. На черзі відкриття філій в сс. Козин і Гордвин.

З кооперативного життя Волині й Полісся. Заходами місцевих укр. орґанізацій 10. січня почались місячні кооперативні курси в Рівному, а 15. 1. двохтижневі в Горохові, а з 1. II. мають відбутися такіж курси в м. Ратно, ковельського пов. — 9. XII. м. р. відкрито Укр. Кооп. Банк в м. Камінь Коширськ на Поліссю. Уділ 10 зол., вписове 2 зол. З 2. І. розпочали діяльність спож. кооперативи в с. Ярославичі, Дубенського пов., м. Матіїв і с. Башова, Ковельського пов. Кооперативний рух на Волині й Поліссю шириться.

Гарний приклад. З Тростянця малого, пов. Золочів, пишуть: Підписані чотири господарі, передплатники „Народної Справи“, просимо умістити в нашій ґазеті, що в селі Плугові було голосовання проти корчми, а в нас у Тростянци мав концесію таки один господар Іван Боднар і винаймав другому, защо побирав не малу платню і сам не є великим богачем і гроша потребний, однакож хотяй ніхто не був проти него, він сам споглянув, що молодіж його шинком псується, ізрікся своїх доходів і перед Новим Роком сам відписав свою концесію і скасував коршму. Честь і многих літ такому чоловікови!

(Слідують підписи).

Поможім! Нарешті на дуже тяжких обставинах дня 30. грудня м. р. заснувалася і в нашому селі Вишкові, п. Луцьк, філія Т-ва „Просвіта“, але з причини дуже маленьких матеріяльних засобів, просить всі наші Українські Інституції, Інтеліґенцію і взагалі всіх українських громадян, прийти з допомогою, жертвовання, яких хто може, книжок на улаштовання бібліотеки. Книжки просимо слати на адресу: Петро Степанюк, с. Вишков, почта Луцьк. Кошти почтової пересилки приймаємо на себе.

— —

су“ нема? Підете, Іцку, завтра до канцелярії. Я війтови замельдую!

— Що ви, Дамяне, так розкричалися? Яке мені врядник!

— Ов! — обявився Лейба. — Що есть такого, що ви порядні люде напастуєте?

— А ти, Лейбо тихо сиди, не обзивайся! Я громадський вартівник, — гордо сказав Дамян і глянув на всю „чесну кумпанію“.

— Ба, ба, ба, — та бо туж таки справжня коршма! І пляшина на столі й останні наші — обидва мочиморди коло неї колядують! Ану, смектуни, до дому! Іцко розложив руки й зашипів:

— Ша! Ту не жадна коршма, Дамяне! Ви не бачили над дверима нове шильд: „Гуртовне гандель зе збоже. — Іцик Фукс“? Ну, ви читали це шильд? То ви може помилилися, може коршма десь в инше хаті есть? Ту нема коршми, йно гандель зе збоже... Що ви тут у мене гості застали, то ніц. То мої приватне гості есть. І ми собі припиваємо приватне могорич, бо я ті господарі згодив собі до робити. Будемо жито молотити... А може й ви, Дамяне, еден келішочок позволите?

— Не заговорюй, жиде, не заговорюй! Не підманеш мене чаркою. Богу дякувати, що ми тої отруї з села позбулися...

А що це за пятика, то я чув під дверми. І вам, пане Яцентий і пане Семене, не сором, ставати наймитами за горівку? Дивіть, що вона з вас зробила! Ви колись були господарями а нині жебраками і вже шинкареви за злодіїв наймаєтесь! Не жаль вам ваших дітей?

— Іцко побілів зі страху, а Дамян закликав:—Хлопції, а є ви там?

— Є, є! відказало кілька голосів і до коршми увійшло кількох парубчаків.

Один з них, веселий сміхун поклонився Яцеви до землі тай став до нього промовляти:

— Струдилися, пане Яценгий, ая. Ха, ха, ха! Запишіться до читальні, будете нам у театрі пияків грати. А треба нам якраз такого піяка до комедії, що її вчимося. Ідемо з проби, здибали Дамяна тай кажемо: ходім до Іцка, може там знайдемо в останній вечір якого доброго смоктуна, то нам до театру придасться. А ось надибали аж двох нараз. Ха, ха, ха!

— Візьміть но, хлопці, — перебив йому Дамян — цих людей попід руки. Самі йти не здужають, кажуть, що їх ноги болять. Відведіть їх додому.

— Та пощо нам трудитися тільки світ та ще й під гору? — завважав один парубок. — До громадського арешту всього пару кроків. Ви маєте ключ, Дамяне, там їх заведемо. Переспляться а завтра отверезіють до протоколу.

Вхопили Яця й Семена попід пахи й вийшли на двір. За ними поважом ступав нічний вартівник Дамян.

Вже зовсім розвиднілося.

Хлопці на вулиці ще раз обернули Яця й Семена лицями до коршми а цей балакливий сміхованець ще раз до них промовив:

— Надивіться же ще раз на свою „маму“ й заспівайте з нами: Ну, хлопці враз:

„Ой, ти, коршмо, ти княгине,
В тобі наша праця гине.
В тобі наша праця гине!“

В тій хвилині сталося щось незвичайного. На Семена і Яця, останніх пияків у селі, найшов великий встид. Вони відразу протверезіли і глянувши на себе, закликали:

— Ох, які ми були дурні, дурні! Як ми далися пявці смоктати.

— Ой, так, так! говорив Дамян. І булоби гарно, як би ви нарозумилися.

— Я вже нарозумився! закликав Семен. І дякуємо вам, добрі люде, що помогли нам нарозумитися!

І я дякую, і я! — кликав Яць!— Тепер мені аж гидко, як я міг лиакати ту горівку!

— Слава Богу! Ото добрий день для села! — закликали хлопці-луговики, а сміхун сказав.

— То хиба вже не дамо їх до арешту, але поведемо до дому!

— Додому, додому! — сказав Дамян.

І повели обох до дому. А Іцко стояв на порозі коршми і лише руки заломив:

— Ого, Ханцю! Капурес! Наша партія програла!

Від того дня в селі Болиголівці нема коршми і нема пияків. Семен і Яць додержали слова і взялися до чесної господарки, щоби направити те, що втратили через горівку. А як тепер котрий з них іде попри той дім, де колись була коршма, то голову відвертає і говорить:

— Ото моєї праці щось тут змарнувалося! Слава Богу, що тої, горівки вже нема в селі!

Написав **Шпирка.**

ТОРБИНКА СМІХУ

Іван: Таки в Торбинцях ліпше жити нiж в тім Львові. Не чуєш ні про вломи, ні забійства. Видно в нас менше злодіїв як там

Микита: Де там, в нас нема лише що красти та нема кого грабити.

———

Прох: Чи то правда, Максиме, що Бог забрав вам вже трету жінку?

Максим: То правда отче. Якраз приходжу, щоби Ви дали мені слюб, бо знов женюся. Бере пан Біг, беру й я!

———

Коли знесли панщину, приходить Мошко до рабіна тай питає: — Що то є конституція?

Рабін каже: Ну — то значить, що все вільно!

Пішов Мошко до Лейби, взяв у нього з подвіря гуску тай несе додому. Лейба в крик, Мошка арештували.

Коли випустили з арешту, приходить знов до рабіна і каже:

— Ви казали, що все вільно, а мене арештували!

Рабін каже: Ну так! Тобі вільно красти а їм вільно арештувати! Все вільно!

———

Господар до професора, що приїхав до нього на село на свіжий воздух: — Можете, пане професор, спати спокійно. Завтра рано збудить вас наш когут.

Професор: Але не забудьте його накрутити на 6 годину, бо поїзд відходить перед семою.

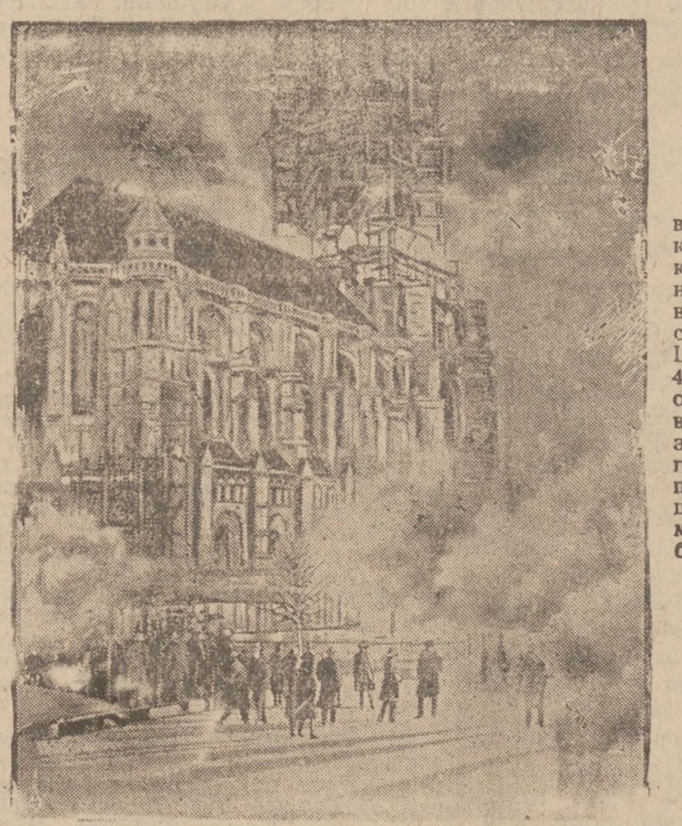
———

В однім селі пяний іде в ночі до дому, стрічає подорожного і показуючи на місяць, питає:

— Чоловіче добрий, чи це сонце чи місяць?

— Не знаю, бо я не тутешний.

Горить костел.

В Нюйорку бупували величезний і прекрасний костел і вже майже викінчили будову, коли з незнаних причин вибух в костелі пожар і костел розсипався в попіл. Шкоди виносять понад 4 міліони долярів. На образку бачимо костел в огні. Огню не могла загасити ніяка сила, тай годі було гасити, бо від пожару била така горяч що огнева сторожа не могла приставити драбин.

Як де шанують корову?

Колись в давних часах, старинні Египтяне почитали як божество бика, що звався Апіс; такий бик мусів бути чорний і мати на лобі білий трикутник. Нині ще також в деяких краях почитають звірята. В Індіях святим звірем є корова. Не можна її убивати, ані бити, ані шкодити їй в який небудь спосіб, противно, кождий індус звертається до корови з великим поважаням і пошаною. Нераз буває що така „свята“ корова вийде в місті на дорогу і положиться на середині вулиці, — тоді зараз збирається коло неї юрба почитателів, що стоять коло корови і побожно дивляться на своє божество; корови не можна зігнати з дороги, хоч би вона лежала на найголовнійшій вулиці і спиняла весь рух в місті.

У нас відносяться люде до корови з великою любовю, головно бідні, для яких корова є живителькою. Її називають пестливими іменами, гладять, приговорюють, як до людини і кажуть, що гріх бити. Тому то й важко приймається у наших селах звичай, запрягати корову до воза або до плуга. Та це пересуд. Запрягати корову не гріх, тільки треба їй при тім добре давати їсти та добре її доглядати, а вона за це і коня нам заступить і молока не втратить.

Почта.

М. С. з Б Де дістати крілики? Зверніться до Спілки Україн. Агрономів у Львові, вул Собіського 28.

Чи купувати радіо? Добре радіо — принайменше 4-лямпкове з голосником коштує нині принаймение 600 зол. Менші, гірші, без голосника, коштують по 200, 150 або й 100 зол.

Зазначуємо, що радіові апарати це новість, яку з року на рік все більше та більше уліпшують та знижують ціну. Радимо тому, щоб якийсь час здержатися з купном.

Непрошений гість. Виділ Читальні в Циганах, п. Скала, просить нас помістити таку дописку: „Отсею дорогою відносимося до пана редактора часопису „Земля і Воля“, щоби нам свого часопису не висилав, бо ми його не потребуємо. Виділ Читальні в Циганах“.

Н. Н. То не гарно і не вільно переписати чужий вірш і підписати себе тай післати до редакції. А Ви так зробили, бо вірш „Відважний“ не є Ваш, лише п. Сильвестра Калинця і був поміщений ще в 1924 р. в „Новім Часі“.

Заплатіть за відповідь. Ще раз просимо всіх, хто запитує нас листовно у всяких справах, надсилати в листі значок на відповідь і кошта (30 с.). Хто не долучить до листа значка, тому не відповімо ані листом ані в газеті.

Передплата: В краю з почтовою пересилкою — На 3 місяці 3 зол.; — Річно 12 зол. — Для всіх заграничних країв річно 2 доляри, або їх вартість в иншій валюті. З Америки Канади, Бразилії і інших країв Нового Світа приймається тільки річну передплату. — З Англії, Франції, Німеччини, Чехословаччини і др. европейських країв приймається найменше піврічну передплату.

Гроші: в краю належить посилати почтовими переказами, або чеками Почтової Каси Ощадности, ч. 408.687, а з заграниці порученими листами на нашу адресу або: Земельний Банк Гіпотечний, Львів, вул. Підваля ч. 7. з зазначенням: Для „Народньої Справи“. За зміну адреси платиться.

Оголошення: В рубриці: Місце 1 мм. високе одної редакційної шпальти коштує 50 сот. (сторінка має 3 шпальти). Дрібні оголошення: За одно слово або його місце 30 сот. Оголошення на 1 стор. 100%, а в тексті 50% дорожчі. Належитість за оголошення належить складати з гори або сейчас по оказанню доказового примірника. Оголошення з провінції приймається тільки за попереднім надісланням належитости або принайменше зачету. За оголошення редакція не відповідає.